

Հայկական գիտահետազոտական հանգույց Armenian Research & Academic Repository

Սույն աշխատանքն արտոնագրված է «Ստեղծագործական համայնքներ
ոչ առևտրային իրավասություն 3.0» արտոնագրով

**This work is licensed under a Creative Commons Attribution-NonCommercial
3.0 Unported (CC BY-NC 3.0) license.**

Դու կարող ես.

պատճենել և տարածել նյութը ցանկացած ձևաչափով կամ կրիչով
ձևափոխել կամ օգտագործել առկա նյութը ստեղծելու համար նորը

You are free to:

Share — copy and redistribute the material in any medium or format

Adapt — remix, transform, and build upon the material

The image shows the front cover of an old book. The spine is on the left, bound in a dark brown, textured material. The main cover is decorated with a complex marbled pattern in shades of black, grey, and cream, with small flecks of red and blue. A white rectangular label is affixed to the bottom left corner of the cover. The label is divided into two sections by a horizontal line. The top section contains the handwritten text 'Zup' with a stylized arrow pointing to the left. The bottom section contains the handwritten number '203'.

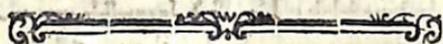
Zup

203

Եւ գրբուկը կարդացողներուն:

Մեր Ազգին պոռոցը ստրկեալն
համար պոկեցինք աս գրքս-կը. Բայց
սրովճեպե- շարժահասներնալ կրնան
զգո-սըլ արեանել, անոր համար աս
ձեկ յանկ խօսքը իրենց գրել կամե-
ցանք: Սեր հոգ-ոց միկա-լէր հ՛ր
Քնի Տն ձերոց հասարակած Խորհ-
հարդիւններուն ձեղ՛ յան զամենեւե-
ժը՛ ու հրաշարին՛ և անհարը՛ է
էր Ստրկոց և Արեան ամենասո-բ
Հարդարու-լէ Խորհո-րդը: Բայց
ժամանակս Քրիստոնէայքը աս սք
Խորհո-րդը ենչդէս որ կըլայելէ,
անանկ չեն պարտու-եր: ու՛ կամ
իխար ս-ը, և կամ սոտանց պար-
տարող-լէ տանելով՛ զՍրբին Ա՛

ՅՕԳԵՄԷ

ՍԻՆՏԱԿՆԱԿԱՆ

ՍԻՆՏԱԿԱՆ ԳՐԱԿԱՆԱԿ

203

Կանաքիւն: Ան Տժ Տըւ-Լէ գառ-
 նաւ ուսուցիչ, եւ իր զէրքը բժշկե-
 լաւ ցանկացողք՝ ջանաց աս գրքո-
 նին Տժ գրածնէրը ազէի Տրքս առ-
 նել, ու Տրքս պահել. որ չըլլաց
 լէ կո-րո-լէ եւ անխոյն բնական
 աս Տրքս Տրքսն Տժը բանաց: Յորք
 աս պատեացե Աճ զան Տարքի:

Ասքէ չէ որ աս գրքին զնայ եր-
 օյնն իստին, որովհետեւ կարգացող-
 ներսոնն յայտնի իւրաց, որ լեկուկո
 ինչք պարիէ կ, բայց Արքո-Լեւոն
 Տժ Արքո-րդը արժանաւորապէս
 ասնէրու հարկաւոր եղած բաները՝
 կարճ ճանքով ազէի իւսարկցիւն: Իր
 շէրնանիւ, այսինչն շարտարողք
 զէնկարկից Ասքին Քահանայ Տրքի,
 եւ իրաւէրէն Գեւրէ, ու Ալեկ-
 րիկո-պեա յապի Տը Տժ որ ասանի
 գրքեր չէն պահիսր, շար անգամ
 հասարնէրով պղերէն: Տեանէրով
 Տրքս ու իւր պղերէն (որտա-
 նիւ

ներքոյ արագորովնելնն՝ որ ի շա-
 քար Եօնն հարկաւոր յախաննէրն
 լեւանիսն,) աշխարհաբառ լե-
 քանին արարչնէլ, եւ Տրք Ազիկն
 հոգեւոր օգրիկն համար՝ արագորէլ
 յարձար երկոցս Տրք: Ասքին իւ-
 րարձէն՝ որ բարեկարգ շարք եւ
 Անյո երգնէր, եւ արագ կարգու-
 ցնէր Արարիկնէրնաւ ասար Տժ
 բանէրը որպէս արձայնէրու արար-
 ճասաւ, չէ Գեւրքաննն արքին, եւ
 Տոսցաննն Տրքնննն բերնն. եւ
 ասանի Տժի պարիէն օգրիկն գիրք
 Տը լլայ:

Պարտաճ է աս կարճ յասաւ-
 բանո-լէ զէրջ Պոքս Ասարե-
 լայն լասճ արհարեւնննննննննննն
 ճէնն. որ լէ կ անարժանո-լէ աս-
 նէրու լլայնննննննննննննննննն
 Տրք Ան Քան Տէն պէպ իւրա-
 րագարաննն, ու արժոյց իւրա-
 նննն: Արհամարհեալ արար՝ իւ-
 րէ

«Է, զօրենս Սնխեսի առանց ու
 զօրմուծեանց՝ առ երկուք կամ
 երեք վկայիք մեռանէր . . . : Իսկ
 որչափ սաստիկ պատժոց արժանի
 համարիցիր զայն, որ զկրդին Այ
 առ ոտն եհար . . . : Այլ կիտեմք
 զայն՝ որ ասացն, իմ են վրէժ-
 խնդրութիւնք, և ես հատուցից՝ մի-
 սէ Տր . . . : Ահ մեծ է անկանել
 ՚ի ձեռս Այ կենդանոց : Եբրայ
 եցոց Ժ. 28 ց31 :

Հ Ե Մ Ե Ռ Օ Տ
 Կ Բ Թ Ո Ի Թ Ի Ի Ն

Ան որոց համար՝ որ առաջին ան-
 գամ Սրբու-Են պիտի ոտմուտն :

Բ Հարցումն :
 ու տարիք եկեր հասեր է .
 ուստի ինձի կերևայ՝ որ քեզն
 Սրբութի առնել պէտք է :

Պատասխանի :
 Արանի թէ Հայր սբ, մեկը ըլլար՝
 որ ինձի առաջնորդէր, վնդն
 իմ բաղձանքս սլ աս է :

Էց. ԱրոյՏեաւ ասանկ պատրաստութեան վրայ ես, կուզեսնէ՛ ես սիրով կառաջնորդեմ՝ և քեզի օգտակար եղած բաները կարճ ճամբով կըսորվցնեմ: Իսէ՛ ինծի, քեզ ո՛վ է ստեղծեր:

ԿԽ. Ը՞ծ է ստեղծեր:

Էց. Ինչո՞ւ համար է ստեղծեր:

ԿԽ. Ը՞նոր համար է ստեղծեր, որ զինքը սիրեմ, ու իրեն ծառայեմ աս աշխարհ մէջ, և անդիու աշխարհնալ, քի Ըրքայութի՛ր՝ զինքը տեսնեմ, ու վայելեմ:

Էց. Ըրքայութի՛ երթալու համար քանի՞ բան պէտք է:

ԿԽ. Չորս բան պէտք է. քի՛ Հաւատ, Յոյս, Սէր, և Բարեգործութիւն: Թէպէտ բարեգործութի՛ր սիրոյ մէջ կիմացուի, բայց աւելի բացայայտ ըլլա-

ըլլալու համար չորս բան կըսուի:

Էց. Հաւատքը ի՞նչ է:

ԿԽ. Ը՞ռաքինութիւննէ՛ որ Ը՞ծ մկրտուեցնուս ատենը մեր հոգւոյն կուտայ, և աս առաքինութիւնով մենք կըհաւատանք բոլոր ան ճշմարտութիւնները՝ որ Ը՞ծ յայտներէ, և Սոյր մեր սք Եկեղեցին կըպահէ, և կըհաւատայ:

Էց. Ը՞նանկ է՛նէ՛ ո՛վ որ մկրտուած չէ՛ նէ՛ աս հաւատքս չունի:

ԿԽ. Հրամարես, չունի:

Էց. Բանի՛նն աս հաւատքիս գըլխաւոր բաները, որ մենք զատ զատ պիտի գիտնանք, ու պիտի հաւատանք:

ԿԽ. Իրեք են. նախ՝ պիտի հաւատանք՝ որ Ը՞ծ մէկ է, և իրեք Ը՞նձն ունի. երկրորդ՝ պիտի հաւատանք՝ որ Տի՛ն մեր Յ՞՞ Բ՞՞

մարմին առեր, շարձարճեր, մե-
 ուեր, և յարութի առեր է. և
 երրորդ՝ պիտի հաւատանք որ
 Մժ արդար դատաւոր է, ու
 վարձք տրւող. քի որ Մժ ա-
 ղէկները կը վարձատրէ՝ արքայ-
 ութիւն տալով, ու գէշերը
 կը պատժէ՝ դժուք ղրկելով:

Կ. Ով որ աս բաները չի գի-
 տեր նէ ի՞նչ կը լայ:

Կ. Ձի կրնար փրկըճիլ, և սի
 Խորհուրդները առնելու ըն-
 դունակ չըլար, ու իր առած
 արձակումնալ՝ արձակում՝ չի
 սեպոճիր:

Կ. Մս բաները մէկ անգամ սար-
 վելը հերիք է մի:

Կ. շերէք չէ. պէտք է որ միշտ
 գիտնանք. ուստի՝ թէ որ մէկը
 պըզտըկուց սորված ըլլայ, ու
 ծերութեան ատենը չի գիտ-
 նայ, պէտք է որ նորէն սորվի.

չէ

չէ նէ՝ չի կրնար փրկըճիլ, և
 սի Խորհուրդները առնելու ըն-
 դունակ չըլար:

Կ. Ի՞նչ ըսել է Մժ մէկ է:
 Կ. Մսել է՝ որ մէկ Մժ միայն
 կայ:

Կ. Ի՞նչ ըսել է Մժը իրեք է:
 Կ. Մսել է՝ թէ աս Մժ՝ որ եու-
 թեամբ մի միայն է, իրեք զա-
 նազան Մժն ունի՝ որ շայր,
 Որդի, և շողի սի կըսոճին:

Կ. Մս իրեք Մժն ըսել Մսա-
 ուն էն մի:

Կ. Շրամբես, Մժ էն:

Կ. Մնանկ է նէ իրեք Մժ էն:

Կ. Քաւ լիցի, իրեք Մժը մէկ
 Մժ է. վասնզի իրեքնալ մէկ է-
 ութիւն, մէկ բնութի, և մէկ
 գոյութիւն ունին:

Կ. Քա մարմին առաւ՝ ըսելը,
 ի՞նչ ըսել է:

Կ. Մսել է՝ որ երկրորդ Մժը

ամենասք Նորորդութեան, քի՛
 Որդին ՄԾ՝ մարդ եղաւ յորո-
 վայնի սք կոյս Սարիամու՝ զո-
 բութեամբ Հոգւոյն սքյ :
 Կ. Ինչո՞ւ համար մարդ եղաւ :
 Կ. Սեր հոգին փրկելու հա-
 մար :
 Կ. Սարդ ըլլալու համար անու-
 թենէ ելա՞ւ մի :
 Կ. Չեղաւ. հոպա ինչպէս որ
 յառաջ էր՝ անանկ ՄԾ մընաց .
 և վերջէն մարդ եղաւ՝ որ յա-
 ռաջ չէր :
 Կ. Ես ՄԾին անուելը ինչ է :
 Կ. Յս Վ.ս :
 Կ. Յս Վ.ս քանի՞ ՄԾ ունի :
 Կ. Սէկ ՄԾ միայն ունի :
 Կ. Վանի՞ բնութի ունի :
 Կ. Երկու բնութիւն ունի, քի՛
 անձային և մարդկային :
 Կ. ՄԾային բնութիւր ուսկից ա-
 ռաւ :

Կ. :

Կ. Յայ Հօրէ՛ի յաւիտենից :
 Կ. Սարդկային բնութիւր ուսկից
 առաւ :
 Կ. Սք կոյս Սարիամ Մտ-
 ունածածնէն :
 Կ. ՄԾութե դիէն մայր ունեցա՞ւ
 մի :
 Կ. Չէ. բայց միայն Հայր ու-
 նեցաւ :
 Կ. Սարդկութե դիէն հայր ու-
 նեցաւ մի :
 Կ. Չէ. բայց միայն Սայր ու-
 նեցաւ :
 Կ. Հոպասք Յովսէփը իր հայրը
 չէր մի :
 Կ. Չէ. բայց փեսայ սք կոյս
 Սարիամ ՄԾածնին էր, և Յսի
 Վ.սի հօրը տեղ սեպուած :
 Կ. Վ.սի չարչարանքը՝ մահը՝ ու-
 յարութիւր ինչ ըսել է :
 Կ. Ըսել է, թէ Յս Վ.ս՝ մարդ-
 կութեամբը աշխրբիս վրայ իր
 սք

սի վարդապետութիւնը (որ փրկու
 կու թե ճամբայ է,) մեզին սոր
 վըցնելով, երեսունչորեք տա
 րի ապրելէն ետքը, վերջապէս
 պոնտացի Պիղատոսին առենը
 շատ սաստիկ տանջանք քա
 շեց, ու մեզին համար սի խա
 չին վրայ մեռաւ, և երրորդ
 օրը՝ իր զօրութիւնը՝ յաղթութիւն
 և փառօք յարեալի մեռելոց :
 Էջ . Լաւ մը մեկնէ ինծի, թէ Մժ
 արդար դատաւոր, ու վարձք
 տրւող է ըսելը՝ ի՞նչ ըսել է :
 պի . Ըսել է, որ Մժ խիստ ար
 դար դատաւորի մը պէս ամմե
 նուն գործքին կընայի, ու թէ
 որ բարի են՝ անոնց յաւիտե
 նական վարձք կուտայ, և թէ
 մահու չափ գեշ են՝ յաւիտենա
 կան պատժով կը դատապարտէ :
 Էջ . Երբ ժամնաւորապէս դա
 տաւոր կըլլայ Մժ :

Լ.Մ

պի . Լ.Մ մէն մարդու մեռած ա
 տենը, և ընդհանրական դա
 տաստանին :

Էջ . Ուրիշ բան ալ հաւատալու
 և դիտնալու պարտք ունի՞նք
 մի :

պի . Հրամբերես գոնէ ընդհան
 րապէս ուրիշ ամմէն ճշմար
 տութիւններու՝ որ Մժ սի Լ.Կե
 ղեցւոյն յայտներէ, պիտի հա
 ւատանք : Դարձեալ՝ ո՞վ որ իր
 կարողութեանը չափ՝ Հաւա
 տամքին ուրիշ մնացած մաս
 ները, Հայր մերը, Լ.Յ և սի
 Լ.Կեղեցւոյ պատուիրանները,
 գլխաւոր սի Խօրհուրդները՝ որ
 աւելի հարկաւոր են, քի՛ Ս՛կը
 տութիւնը, Հաղորդութիւնը,
 և Լ.պաշխարութիւնը, ու մեկա
 նոնք ալ՝ երբ որ առնելու կըլլայ,
 չի դիտնայ նէ, մեծ մեղաց տակ
 կը մնի, ու վերջապէս ամմէն
 մարդ

մարդ իր վիճակին պարտքը պիտի գիտնայ :

Էջ. Ըստ ըսած բաներոյ հասկըցայ. հիմա ըսէ ինծի, թէ որ մէկը քեզի հարցնելու ըլլար, թէ ի՞նչ կը հաւատաս, անոր ի՞նչ պատասխան կուտայիր :

Պի. Ըս պատասխանը կուտայի. թէ ինչ որ Սայր մեր սք Եկեղեցին կը պահէ և կը հաւատայ՝ ես ալ կը հաւատամ :

Էջ. Ըս ամեն բաները ի՞նչպէս կը հաւատաս :

Պի. Հաստատութեամբ կը հաւատամ :

Էջ. Ինչո՞ւ համար կը հաւատաս :

Պի. Սասնդի Ըճճճ որ անսխալ ճշմարտութի է, և չի կրնար ստել ու սխալիլ, ամենը սք Եկեղեցոյ յայտներէ, և սք Եկեղեցին ալ անոնք մեզի կը սորվըցնէ :

Էջ.

Էջ. Հաւատքի մասնաւոր Մեր գործութիւնները ընելու պարտական ենք մի :

Պի. Հրամարեա, չէ թէ միայն Հաւատքի, այլ և Յօւտը և Սիրոյ՝ ի՞նչ սիրոյ՝ մասնաւորներ գործութիւններն ալ ընելու պարտական ենք. գլխաւորաբար՝ երոր մտքերնիս կը բացուի, նաև երոր մահո՞ւնն զամսդի, ի՞նչ մեռնելու մոխաթարայի մէջ գտնուի՞նք նէ. ու շատ անգամ ալ առողջութեան ատեննիս, և երոր աս առաքինութիւններուն դէմ մեզի փորձուի կուգայնէ. մտքի ան փորձութիւները յաղթելու՝ աս ներգործութիւնները ընելէն ուրիշ ճար մը չունի՞նք : (Թէ որ աս ներգործութիւնները ընելու իերայիլ խալէս նէ՝ աս որտարաքին վերջը կը գտնուի.)

Էջ. Յոյսը ի՞նչ է :

Պի.

ողև. Առաքինութիւնքն է, որ Մժ
մկրտոնէն ընուս ատենը մեր հոգ-
ւոյն կուտայ, և աս առաքի-
նութիւնով մենք կը յուսանք՝
որ յաւիտենական կեանքը
վաստակինք, թէ որ քրիստո-
նէաբար ապրինք նէ:

Կ. Անանկ է նէ՝ դու ի՞նչ բան
կը յուսաս:

ողև. Կը յուսամ յաւիտենական
կեանքը, որ է ՂՄժ տեսնել, ու
յաւիտեան վայելել. և կը յու-
սամ ան կեանքը վաստակելու
միջոցները գտնել:

Կ. Աս յաւիտենական կեանքը
ուսկից կը յուսաս:

ողև. Կը յուսամ Աստուծ մէ՝ Յնի
Քնի արդիւնքովը, և իմ բա-
րի գործերուս արդիւնքովը՝ որ
ՄՅ օգնութիւնը կը յուսամ ընել:

Կ. Հաւիտենական կեանքը ին-
չու համար կը յուսաս:

ողև.

ողև. Անոր համար կը յուսամ որ
ամենակարօղ, բարի, գթած, և
հասառաքիին Մժ մեզի խոստա-
ցաւ ան կեանքը:

Կ. Ան բաները որ մենք կը յու-
սանք՝ ո՞ր կը պարունակին:

ողև. Տէրունական աղօթքին, ցո-
ւայր մերին մէջը:

Կ. Ահրը ի՞նչ է:

ողև. Առաքինութիւնքն է, որ Մժ
մկրտոնէն ընուս ատենը մեր հոգ-
ւոյն կուտայ, և աս առաքի-
նութիւնով ՂՄժ ու մեր ընկեր-
ները կը սիրենք:

Կ. Անանկ է նէ՝ դուն ո՞վ պիտի
սիրես:

ողև. ՕՂժ, ու իմ ընկերներս:

Կ. ՕՂժ ի՞նչպէս պիտի սիրես:

ողև. Բոլոր սրտէս, ու ամեն
բանէն վեր:

Կ. Ինչերներդ ի՞նչպէս պիտի
սիրես:

ողև.

պի . Ինձի պէս , իմ ինչպէս որ ես
իս կբօրեմ :

հց . Ըս քու ընկերներդ ո՞վ են :

պի . Ընտր որ Արքայութիւն
կրնան երթալ :

հց . Այլազգիները , Հրեաները ,
և ուրիշ անհաւատները քու
ընկերներդ են մի :

պի . Հրամարես . վնզի անտը ալ
սը Հաւատքի կրնան գալ . ա-
նոր համար՝ քանի որ կենդանի
են Արքայութի կրնան երթալ .
որովհետեւ սը Հաւատքը կըր-
նան գտնել :

հց . Ինչո՞ւ համար զԻ՞ժ պիտի սի-
րես :

պի . Ընոր համար որ ըստ ին-
քեան անասման բարի է :

հց . Հապա քու ընկերներդ ին-
չո՞ւ համար պիտի սիրես :

պի . Ընոր համար որ Ա՞ժ մեզի
սիրիւ կը հրամայէ , և վասնզի

անտը ալ Քնի արիւնովը գըն-
ուած են :

Հիմա Սրբո՞ւնիւն ասնելու համար
պէտք էր թէ բաներուն անյնինքն :

հց . Թէ ինձի՞ Սրբութիւր լա-
տանելու համար քանի՞ բան
պէտք է :

պի . Իրեք բան պէտք է . նախ՝
պատրաստութի հոգւոյ , իմ հո-
գին պատրաստել . երկրորդ՝
պատրաստութիւն մարմնոյ , իմ
մարմինը պատրաստել . և եր-
րորդ՝ զիտնայ մարդ թէ ի՞նչ
առնելու կերթայ :

հց . Հոգին ի՞նչպէս կը պատրաս-
տը՞ի :

պի . Հոգին կը պատրաստը՞ի ե-
բոր մեկը մահու չափ մեղք մը
ունեցած ատենը կերթայ աղէկ
մը կը խոստովանի :

հց . Լա խոստովանանք ըլլալու
համար քանի՞ բան պէտք է :

Երբ քան պէտք է . նախ՝
 մարդ իր խղճմտանքը լաւ մը
 քննէ : Երբ շնորհակցանե-
 լուն համար զըջայ : Երբ որդի
 մէջմընալ զինքը չի բարկացնե-
 լու համար հաստատ առաջա-
 դրութիւն ընէ : Չորրորդ՝ իր
 ամմէն մեղքերը Վասնային
 խոստովանի : Հինգերորդ՝ նոյն
 խոստովանահօրը դրած ապաշ-
 խարանքը կատարէ :

Երբ պէտք է քննութի ընել :

Խոստովանանքէն առաջ :

Վսնութիւն օրմը առաջ ընել
 կըլլայ մի :

Շրամերես . մանաւանդ՝ ե-
 բոր մէկը շատ ժամանակ ան-
 ցօցերէ առանց խոստովանան-
 քի՝ պէտք է որ մէկ քանի օր
 առաջ ըսկըսի :

Եւ քննութիւն ի՞նչպէս կը-
 լայ :

Երբ .

Եւ մմէն բանէն առաջ՝ պէտք
 է որ Եւ օգնութիւն խնդրենք ,
 որպէսզի մեր միտքը լուսաւորէ՝
 որ մեղքերնիս ճանչնանք ու ար-
 համարհենք . անկից ետքը՝ Եւ
 և սք Եկեղեցւոյ պատուիրան-
 ներուն վրայ , գլխաւոր մահու-
 չափ մեղքերուն վրայ , ողոր-
 մութեան գործքերուն վրայ ,
 և ամմէն մեր մասնաւոր վիճա-
 կին պարտքերուն վրայ՝ պէտք է
 որ մտածենք , որպէսզի տես-
 նենք՝ թէ անկէ առաջ եղած լաւ
 խոստովանանքէն ետքը ի՞նչ
 պակասութիւններու մէջ ըն-
 կերենք :

Սէկը քննութիւն վեր՝ ի վե-
 ռոյ և առանց ուշադրութեան
 ընէ նէ՝ ի՞նչ կընէ :

Սեղք կըգործէ , ու լաւ
 խոստովանանք եղած չսլար .
 վասնզի մեր խղճմտանքին քըն-
 նու-

նութիւնը անանկ ու շաղրութիւնք պիտի ընենք, ինչպէս որ մէկ մեծ՝ ու շատ հարկաւոր գործք մը կ'ընենք:

ԿԳ. Հապա թէ որ մէկը խելաց պահսութե համար, կամ միտքը պահելու տկարութե համար, և կամ ուրիշ բանիմը համար չի կրնար քննութի ընել նէ, ի՞նչ պիտի ընէ:

ՊԽ. Իր դիէն որչափ որ կրնայնէ ընելէն ետքը՝ պէտք է որ բարեպաշտ և իմաստուն խոստովանահայր մը գտնէ, ու անոր աղաչէ՝ որ սիրով իրեն առաջնորդէ, ու իր մեղքերուն փոսէն, քի չուխուռէն ելլելու օգնէ:

ԿԳ. Օղջումը ի՞նչ է:

ՊԽ. Ըրած մեղքերնու համար սրտանց ցաւին է:

ԿԳ. Ըս ցաւս քանի՞ կերպ կըլայ:

ՊԽ.

ՊԽ. Իրեք կերպ կըլայ. առաջինը կըսէի կատարեալ զըջումն, երկրորդ՝ անկատար զըջումն, և երրորդը բնական ցաւ:

ԿԳ. Կատարեալ զըջումը որն է:

ՊԽ. Կատարեալ զըջումը՝ ինչպէս որ Տրիտենդեան սբ Ժողովը կըսահմանէ, ներքին՝ քի սրտանց ցաւ մի է, և ըրած մեղքերուն արհամարհութիւն մէյմընալ մեղք չի գործելու առաջադրութիւն դնելով. (բայց աս առաջադրութե վրայ իր տեղը կըխօսինք:)

ԿԳ. Ըս ցաւը ի՞նչ բանէն պիտի ծնանի՞ մեզ:

ՊԽ. Սիայն ԸՅ սիրոյն համար, որ ըստ ինքեան անսահման բարի է. և աս սէրը կատարեալ սէր կըսէի:

ԿԳ. Ընանկ է նէ՞ աս ցաւը գրքի մը վրայ զըջման աղօթքիմը կարգալու չէ կապած:

Ը B

ՊԽ.

պիս. Չէ. հապա պէտք է որ բո-
լոր սրտանց ու ընդհանուր ըն-
լայ. և ինչպէս որ պիտի սի-
րենք զԼճ բոլոր սրտով ամմէն
բանէն վեր, և բովանդակ մեր
զօրութիւնը, անանկ ալ պիտի
ատենք մեղքերը բոլոր սրտով
ամմէն գէշ բաներէն շատ, և
բովանդակ մեր զօրութիւնը. վնգի
մեղքը զԼճ կրբարկացնէ, և
կարհամարհէ:

հց. Լն ցաւը որ մեղքերուն հա-
մար պիտի ունենանք:

պիս. Լն ամմէն մահու չափ մեղքե-
րուն համար պիտի ունենանք՝
որ մտքերնիս կուգան, և անոնց
համար ալ որ մտքերնիս չենի-
գար. վնգի ասանկ ընդհան-
րապէս ցաւելով անուղղակի ան
մահու չափ մեղքերն ալ կար-
ձրկիւն, որ գուցէ ըրած ենք,
ու նաև լաւ քննութի ընելէն
ետքը

ետքը մտքերնիս չեն եկած. և
շատ աղէկ բան կըլլայ՝ թէ որ
աս ցաւը բոլոր անցած կեան-
քերնուս մէջ ըրած մեղքերնուս
համար ալ ունենանք:

հց. Լս կատարեալ զղջման ցաւը
ինչ միջոցներով կրնանք ու-
նենալ:

պիս. Լս ցաւը պէտք է որ Լս-
տուծմէ ուզենք՝ որ տայ մեզի,
վասնզի իր պարգևնէ. և շատ
անգամ զղջման ներգործու-
թիւնները ընենք:

հց. Լս զղջման ներգործութիւնը
երբ պէտք է ընել:

պիս. Պէտք է խոստովանանքէն
առաջ ընել. և գիտնաս որ
խոստովանանքէն առաջ ընելու
մոռնաս նէ, պէտք է որ Վա-
հանային արձակում տալէն ա-
ռաջ ընես. և աս ալ գիտցիր՝
որ Վահանային արձակում տա-
լէն

էն առաջ զղջման ներգործու-
թիւնը ընելու ըլլաս նէ՝ պէտք
է որ խոստովանանք եղած մեղ-
քերուդ վրայ նորէն ընդհան-
րապէս քեզմէն ամբաստանես՝
քի չէք վա ընես . զօրօրինակ ա-
սանկ ըսելով . Հայր սբ՝ գար-
ձեալ կամբաստանեմ ինձմէ ամ-
մէն խոստովանած մեղքերուս
համար : Ուստի զղջման ներ-
գործութիւնը միշտ խոստովա-
նանքէն առաջ ըրէ :

Էջ . Աս ցաւը իմանալ պէտք է
մի :

Կէ . Հարկաւոր չէ իմանալը, բայց
հարկաւոր է ունենալը . ուստի
թէ որ մեկը աւ ցաւը ունենալը
չիմանար ամենեին, բայց Ա՛յ
սիրուն համար՝ որ ըստ ինքեան
ամենաբարի է, մեղքերը կատէ,
և աշխարհս ամմէն բանը՝ մինչև
իր կեանքնալ տալու պատրաստ
կը-

կըլլայ, զղջումը ունեցած կը-
լլայ :

Էջ . Կատարեալ զղջման զօրու-
թիւնը և կարողութիւնը շատ
մեծ է մի :

Կէ . Կատարեալ զղջման զօրու-
թիւնը և կարողութիւնը ըստ ին-
քեան այնչափ մեծ է՝ որ եթէ
անոր ճշմարիտ ցաւը ունենաս,
ու խոստովանանք ըլլալու ա-
ռաջադրութի դնես, իսկոյն Ա՛յ
շնորքը կառնես . և թէ որ ան
ատենը չի կրնաս ալ խոստ-
ովանիլ նէ, Ա՛յ քու ամմէն մեղ-
քդ կըթողու . բայց կարելու-
թիւն գտածիդ պէս՝ պարտական
ես խոստովանելու : Ալ եթէ
գու սո ցաւը ունենաս, և յան-
կարծակի դիպոճածովմը առանց
խոստովանահայր գտնելու, կի՛
խոստովանահայրը ժամանակին
չի հասնելով՝ արձակում չա-

ուած ալ մեռնիս նէ, կը փրկու-
նիս : Տես թէ նրչափ հար-
կաւոր է միշտ կատարեալ զըղջ-
ման ներգործութիւնները ընել :

Էյ . Ընկատար զըղումը ի՞նչ է :

ՊԽ . Ընկատար զըղումը ներքին
ցաւ մընէ, որ ՚ի կատարեալ սի-
րոյն Ա՛յ չեգար, հասաւ ՚ի սիրոյ
մեր փրկութեւ կուգայ . ուստի
մեղքին վրայ անոր համար կը-
ցաւ ինք, որ Ա՛յ շնորքը և ար-
քայու թիւնը մեզի կորսընցնել
կուտայ . ու դատապարտուելով՝
զԱ՛ծ կորսընցնելու վտանգի մէջ
կըձգէ զմեզ, որ անկից ետքը
մէյմընալ չենք կրնար սիրել
զինքը : Եւ որովհետեւ աս
ցաւը, քի կսկիծը՝ մեր բարիքը
կորսընցնելէն կուգայ, անոր
համար չըս՛իր վն Ա՛յ ցաւիլ :

Էյ . Ըս ցաւս ունենալը բաւական
է մի :

ՊԽ .

ՊԽ . Շրամերես, թէ որ խոստո-
վանանքի հետ մէկ տեղ ըլլայ,
բաւական է . վնզի թէ որ ա-
սանկ ըլլայնէ, գո՛նէ Ա՛յ սիրոյն
մէկ նշանը կուեննայ, որ մեծ
երջանկութիւնիս ըլլալուն հա-
մար զինքը սիրենք . ուստի աս
անկատար սէրը՝ խոստովանան-
քին հետ մէկ տեղ ընելով կա-
տարեալ կըլլայ :

Էյ . Ընական ցաւը ո՞րն է :

ՊԽ . Ընական ցաւը ան է, որ մե-
զի հանդիպած ժամանակաւոր
պատժիմը համար կուեննանք .
զորօրինակ՝ մէկը գողութիւնը
լուն վրայ կըղջայ՝ բանտ գըրճե-
լուն համար : Միւսը վն իաղա-
լուն կըզջայ՝ ստակը կորսնցը-
նելուն համար : Ա՛հալը վն ու-
րիշ մեղքեր գործելուն կըզղջ-
ջայ՝ մարմնոյն առողջութիւն կոր-
սընցնելուն համար : Եւ որդիմը

վն անհնազանդ ըլլալուն իր մե-
ծերուն կրգոջայ՝ զինքը պատ-
ժել ուզելնուն համար:

Կց. Աս ցաւը աղէկ է մի:

ՊԽ. Աս ցաւը՝ բնական ըլլալուն
համար, խոստովանանքի հետ
ալ մէկ տեղ ըլլայ նէ՝ բանմը
չարժեր. վնզի խոստովանանքի
համար եղած ցաւը գերբնական
պիտի ըլլայ, կատարեալ՝ կամ
անկատար:

Կց. Առաջադրութիւն ի՞նչ է:

ՊԽ. Օ՛ր՝ մէյմընալ չի բարկացը-
նելու, և մէյմընալ մահու չափ
մեղք չի գործելու համար հաս-
տատ ու գործունեայ կամք մը
նէ:

Կց. Ուրիշ ի՞նչ է:

ՊԽ. Այ և սը Լզկեղեցոյ օրէնք-
ները պահելու, և մեղաց մեր-
ձաւոր առիթներէն փախչելու,
չար սովորութիւններէն ետ կե-
նա.

նալու, և խոստովանահօրը մե-
զի ցրցուցած ճամբան երթա-
լու, և անոր ապապրած բա-
ները կատարելու որոշեալ կամք
մը նէ: Լու թէ որ աս բաներուս
մէկը պակսելու ըլլայ նէ՝ առա-
ջադրութիւն աղէկ չէ:

Կց. Աս առաջադրութիւն որչափ
ժամանակէն համար պիտի ըլ-
լայ:

ՊԽ. Մինչև ՚ի մահ, որովհետև
պէտք է որ առաջադրութիւն
դնենք մէյմընալ զ՛՛՛ մեր կե-
նաց մէջ չի բարկացնելու հա-
մար:

Երբոր խոստովանանք ըլլալ
ուզես նէ, գիտնաս՝ որ ցաւը և
առաջադրութիւն ան գիտմամբ
պիտի ըլլան որ՝ ան ըլլալու խոս-
տովանանքիդ ծառայեն: Լու
աս ալ գիտնաս՝ որ ինչպէս ջուրը՝
մկրտութեան, հացը ու գինին՝

Պատարագ ընելու համար հարկաւոր են, անանկ ալ աս ցաւը և առաջագրութիւնը խոստովանանք ըլլալու համար հարկաւոր են:

Կց. Լ՛ղէկ խոստովանանք ըլլալու համար պէտք եղած չորրորդ բանը որն է, մեկնէ ինծի:

Գլխ. Չորրորդ բանը՝ ամմէն մահու չափ մեղքերը երթալ՝ Բահանային խոստովանանք ըլլալն է:

Կց. Ինչո՞ւ համար ամմէն մահու չափ մեղքերը կըսես:

Գլխ. Լ՛նոր համար որ՝ ներելի մեղքերը խոստովանելու պատուիրան չիկայ. թէպէտ անոնք ալ խոստովանիլը շատ աղէկ է:

Կց. Խոստովանանքը ե՞րբ կատարեալ կըլլայ:

Գլխ. Խոստովանանքը ան ժամանակը կատարեալ կըլլայ, եբոր ստոյգ

ստոյգ մեղքերը՝ ստուգի պէս, ու երկբայականները՝ երկբայութեան պէս կըխոստովանինք. ու եբոր համրանքը գիտենք նե՛ որոշեալ համրանքը զրուցենք. և թէ որ համրանքը չենք գիտեր նե՛խղճմտանքերնուս վկայածին չափ ըսենք:

Կց. Լ՛ղէկ չե՞մի եղածէն աւելի ըսել:

Գլխ. Յայտնի է՝ որ աղէկ չէ. վնզել ինչպէս դիտմամբ քիչ ըսելը սրբապղծութի է, անանկ ալ դիտմամբ շատ ըսելը սրբապղծութիւն է:

Կց. Հապա թէ որ կարծեօք ալ, ի՞նչ թահմինով ալ չեմ գիտեր նէ, ի՞նչ ընեմ:

Գլխ. Լ՛ն ատենը խոստովանահօրը ըսէ թէ քանի տարի, կամ քանի ամիս, կամ քանի շաբաթ է՝ որ ան մեղքը կըդործես, ու ամիսը,

կմ՝ շաբաթը, կմ՝ օրը ան մեղքը
քանի՛ անգամի չափ գործերես :

Էյ. Թե որ երկրպիմ, սա մեղքը
մահու չափ է՝ թէ ներելի, ի՞նչ
պիտի ընեմ :

պի. Եթոր ստոյգ չես գիտեր որ
ներելի է՝ պէտք է որ խոստո-
վանիս, չէ նէ սրբապղծու-
թիւն կընես :

Էյ. Թե որ երկրպիմ, որ ար-
դեօք սա մեղքը ըրած եմ՝ թէ
չէ, ի՞նչ պիտի ընեմ :

պի. Պէտք է որ երկրպայութեան
պէս խոստովանիս. վնզի գիտ-
նալով երկրպայութե մէջ կըմնաս
նէ՛ սրբապղծութի կընես :

Էյ. Թե որ տարակուսիմ, որ ար-
դեօք սա մահու չափ մեղքը խոս-
տովանած եմ՝ թէ չէ, ի՞նչ
պիտի ընեմ :

պի. Պէտք է, որ ան տարակու-
սութիւն խոստովանիս. վնզի ո՛վ
որ

որ մահու չափ մեղքմը գործելը
ստոյգ գիտես նէ, պէտք է որ ան
մեղքը խոստովանիլն ալ ստոյգ
գիտնայ :

Էյ. Թե որ առաջուց՝ խպնելով,
կամ չարութեամբ մահու չափ
մեղք մը խոստովանած չըլլամ
նէ՛ ի՞նչ պիտի ընեմ :

պի. Պէտք է որ ան եղած խոս-
տովանանքներդ՝ որոնց մէջը ա-
մբնալուդ կամ չարութիւն ան
մեղքը թողուցերես՝ նորէն ը-
լաս. և ան գիտնալով մեղք
պահած խոստովանանքներուդ
համբանքնալ ըսես. վնզի անոնց
ամմէննալ սրբապղծութիւն ե-
ղած են : Եւ թէ որ Սրբութի
ալ առած ես նէ՛ պէտք է որ
անորալ համբանքը ըսես, վնզի
ամմէննալ սրբապղծութի կը-
սես պէհն :

Էյ. Թե որ մէկը ըրած մեղքերը
իբ

իր խոստովանանհօրը խոստովանե-
նելու խպնինէ, անանկ մարդը՝
մեղքերուն կէսը անոր, կէսը
ուրիշին կրնայ մի խոստովանել:
ողև. Ան կրնար. վասնզի ասանկ
կէսը մեկուն, կէսը մեկալին
խոստովանելով՝ երկու սրբա-
պղծութիւն կընէ. որովհետև
երկու խոստովանանքին մէջն
ալ մեղք կը պահէ:

հո. Ի՞նչ որ մեկը՝ մեղքմը չի զրու-
ցելու մտքով խոստովանանքի
երթայ, և ետքը դիպուածով
խոստովանահայրը իրեն հարցը-
նէ, ու ինքն սլ ան ատենը ըսէ
նէ, աղէկ խոստովանած կը-
լայ մի:

ողև. Ան, վնզի արդէն սրբա-
պղծութիւնը ըրած է. անոր
համար պէտք է՝ որ խոստովա-
նահօրը ըսէ, չրամերես՝ չայր
սք, ատ մեղքը ըրի, բայց աս
ալ

ալ գիտնաս որ միտքս դրի թէ
պահեմ, ու չի խոստովանիմ:
հո. Խոստովանանքը կարեալ
ըլլալու համար ուրիշ ինչ բան
պէտք է:

ողև. Պէտք է մեղքերուն պարա-
գաներնալ խոստովանել, զորո-
րինակ, թէ որ մեկը մեկուն
ձեռքով զարկեր է նէ, հերիք
չէ որ ըսէ, թէ չայր սք, իմ
ընկերիս ձեռքով զարկի. բայց
պէտք է որ զրուցէ՝ թէ որուն
զարկաւ, չօրը, Սօրը, կամ
թէ իր մեծերուն մեկուն մի,
կամ թէ Եկեղեցականիմը՝ որ
կուզէ Քահանայ ըլլայ, կուզէ
Կղերիկոս՝ ք Տիրացու: Կամ
թէ մեկը գողութի ըրած է նէ
պիտի ըսէ թէ ո՞ր գողցեր է,
ժամը մի. ու գողցածը սք
բան է թէ չէ. և այն: Ատնք
մեղաց պարագաները կըսէին:
հո.

Կց. Թէ որ խոստովանելու ատենս շատ խպնելու ըլլամ նէ, ի՞նչ պիտի ընեմ :

պն. Խիպ ունենալէդ մի վախնար, միայն ջանա՛ որ խիպդ կոխես. ու ամեն մեղքերդ՝ ինչպէս որ Ա՛յ առջևը յայտնի են, անանկ համարձակ խոստովանիա. և ան խպնելուդ նեղութի՛ր՝ որ կը քաշես, քեզի մեծ հոգևոր օգուտ մը նէ : Եւ որպէսզի աս ամէկոտութե՛դ դիւրաւ յաղթես, ու չըլլայ թէ սատանան քեզի փորձութի՛ր բերէ մեղքմը պահելու համար, սք Վիլիպպոս Ներթիին խրատը մտիկ ըրէ՛ որ կըսէ. * Խոսարովանած արեւնիք աստու Ռեժ մեղքերնիք բսէք (կի՞ անոնք որ ձեզի մեծ կերևնան,) որպէսզի չըլլայ լե՛ Վերջէ ասարանան պէ՛զ փորձէ անոնք պոհելու համար :

Կց.

Կց. Ուրիշ ի՞նչ բան պէտք է ընել :

պն. Պէտք է չար ունակութիւնները, քի գէշ սովորութիւններն ալ խոստովանիլ, ուրիշ խոստովանահայրդ հօգուոյդ վիճակը ճանչնայ. ուստի՛ հերքը չէ ըսելը՝ թէ, Հոյր սք՝ ետեք կամ ութը անգամ հայհոյութիւն ըրի, քի քրճրեցի. բայց թէ հայհոյութի ընելը չար սովորութիւն ունենալէդ է նէ, պէտք է որ ըսես, թէ՛ Հոյր սք, գիտնաս որ աս հայհոյութիւն ընելը ինձի գէշ սովորութի մը նէ եղած, կամ թէ ուրիշ աս ու ան մեղքերը՝ եթէ ունենաս նէ : Եւ ջանա՛ որ աղէկ խոստովանահայր մը գըտնես, ու միշտ անոր երթաս. վստի ասանկ ընելով շատ օգուտ կը տեսնես :

Կց.

Կց. Աղէկ խոստովանանք ըլլալու համար պէտք եղած հինգերորդ բանը որն է :

պն. Խոստովանահօրը դրած ապաշխարանքը կատարելն է :

Կց. Ըստ ապաշխարանքը երբ պէտք է ընել :

պն. Թէ որ խոստովանահայրը ժամանակ դնէ նէ, ան ժամանակին պէտք է ընել. և թէ որ ինքը ժամանակ չորոշեր նէ, որչափ կարելի է շուտ պէտք է ընել, ու շատ չուշացնել, մէյժը՝ չի մոռնալու համար, և երկրորդ՝ ապաշխարութե սէ Խորհուրդը շուտ կատարելու համար :

Կց. Թէ որ ապաշխարանքը շատ ծանր ըլլայ նէ՝ մենք մեղմէ կըրնանք մի փոխել :

պն. Չենք կրնար, վնզի խոստովանահօրը կկնայ. բայց թէ որ իրաւ-

իրաւցնէ շատ ծանր ըլլայ նէ՝ կրնանք իրեն աղաչել :

Կց. Թէ որ մէկը ապաշխարանքը կատարել չուզեր նէ՝ ինչ կըրլայ :

պն. Թէ որ ապաշխարանքը չի կատարելու մտքով խոստովանելու կերթայ նէ, սրբապղծութիւն կընէ, և խոստովանանքը խոստովանանք չի սեպո՞ւիր. բայց թէ որ խոստովանահօրը դնելու ապաշխարանքը կատարելու մտքով երթայ, ու խոստովանանքէն ետքը միտքը դառնայ, խոստովանանքը լաւ եղած կըլլայ՝ թէ որ մէկալ հարկաւոր բաները ըրեր է նէ. բայց ապաշխարանքը չընելուն համար նոր մեղք կըգործէ :

Սինչև հիմա հոգայն հարկաւոր պարտաւորութեանը վնայ խօսեցանք, հիմա գանք մարմնոյն պարտաւորութեւը : Կց.

Կց . Սարմնոյն պատրաստու թիւ
որն է՝ ըսէ ինծի :

պի . Ես է որ մարդ կէս գիշերէն
սկսեալ մինչև ՚ի Սրբութիւն
առնելու ատենը ծով կեցած
պիտի ըլլայ :

Կց . Սրբութիւն առնելու համար
ի՞նչ ծով պէտք է :

պի . Ինական ծով պէտք է, ի
է՝ որ մարդ ինչպէս ըսի, կէս
գիշերէն սկսեալ մինչև ՚ի Սրբ-
ութիւն առնելու ատենը ա-
մենևին բանմը կերած կամ խը-
մած չըլլայ, որչափ որ պղտիկ
կամ քիչ բան ալ ըլլայ :

Կց . Հիշանդ մը դեղ կերած, կամ
դեղ խըմած՝ Սրբութի կրնայ
մի առնել :

պի . Թէ որ շատ ծանր հիշանդ
չէ նէ, կամ վերջին Թոշակը
առնելու չըլլայ նէ, չի կրնար,
վսղի Սրբութիւն առնելէն ա-

ռաջ

ռաջ՝ հիշանդնալ թէ որ կրնայ
նէ պէտք է որ ծով կեցած ըլ-
լայ :

Կց . Թէ որ մէկը կէս գիշերէն
ետը բան ուտելուն կամ խը-
մելուն համար տարակուսի նէ՝
Սրբութի կրնայ մի առնել :

պի . Չի կրնար, մանաւանդ՝ սրը-
բապղծութիւն կրգործէ. վսղի
բանմը չուտելը կամ չիխըմելը
ստոյգ պիտի գիտնայ :

Կց . Թէ որ մէկուն շտերքէն, ի
սկուաններուն մեկն արիւն գա-
լու ըլլայ, ու բոլորը չի թքնէ,
և քիչմը ստամոքսը երթայ նէ,
Սրբութի կրնայ մի առնել :

պի . կրնայ. վսղի ան վար գացածը
թքի պէս վար կերթայ, ու մէկ-
մընալ՝ որ բերնին մեջէն ելածը՝
դուրս հանած չըլլալէն ետքը
ծով չարել :

Կց . Հապա թէ որ մէկը մատը
ծա-

ճակելու կամ կտրելու ըլլայ,
և ան արիւնը ծծելու և կուլ
տալու ըլլայ նէ՛ Սրբութիւն
կրնայ մի առնել:

պի. Չի կրնար. վազի անի բեր-
նէն դուրս տեղէնը կելլէ:

կց. Սրբութիւն լաւ առնելու հա-
մար պէտք եղած երրորդ բանը
որն է:

պի. Աս է՝ որ մարդ գիտնայ թէ
ի՛նչ բան կերթայ առնելու:

կց. Անանկ է նէ՛ Սրբութիւն առնե-
լու գացած ժամանակն իս՝ ի՛նչ
բան կերթանք առնելու:

պի. Տն մերոյ Յի Վ. թի Ճշմա-
րիտ Սարմինը, Արիւնը, Զո-
գին, և Աճութիւնը:

կց. Աս Խորհուրդը ո՞վ հաստա-
տեց:

պի. Այն ինքն Յի Վ. թ:

կց. Արբ հաստատեց:

պի. Իր Առաքեալներուն հետ
ըրած

ըրած վերջին ընթրիքին՝ ցի ի-
րիկան սեղանին, կամ կե-
րակուրին:

կց. Ի՛նչպէս հաստատեց:

պի. Օրինաւոր ընթրիքը գառան
ընելէն, ու իր Աշակերանե-
րուն սուրները լուսէն ետքը,
սեղանը նստեցաւ, ու հացը իր
ամենակարօղ ձեռքը առաւ.
աչընները վեր վերցուց, և
երկնաւոր Զօրմէն շորհակալ
եղաւ. բաժնեց, ու իր Աշա-
կերտներուն տըճաւ՝ ըսելով.
Առէք կերէք, այս է Սարմին
իմ, և սասնկ աս խօսքերը
բերնէն ելածին պէս՝ իր ամե-
նակարօղ զօրութիւնը, ցի ուժո-
վը, ան որ առաջ հաց էր՝ հաց
ըլլալէն ելաւ. և հացին գոյա-
ցութեանը տեղը՝ իր Ճշմարիտ
Սարմին գոյացուիլը, և զուգ-
ընթացաբար, ցի անոր հետ
մէկ

մէկ տեղ իր Ճշմարիտ Արիւնք,
 Զորին, և Աճուածիլ՝ մտաւ:
 Ամանապէս անկից ետքը՝ բա-
 ժակը, քի գաւաթը իր սք ձեռքը
 առաւ, և նորէն իր երկնաւոր
 Զօրմէն շնորհակալ եղաւ. օրհ-
 նեց, ու իր Աշակերտներուն
 տըճաւ՝ ըսելով. Արբէք՝ ի սմա-
 նէ ամենեքեան, այս է Արիւն
 իմ. և ասանկ իր ամենակարօղ
 զօրութիւնը աս խօսքերը ըսա-
 ծին պէս՝ ան որ յառաջ գինի
 էր՝ գինի՝ ըլլալէն ելաւ, ու
 գինւոյն գոյացուածը տեղը՝ իր
 Ճշմարիտ Արեան գոյացուածիլ,
 և զուգընթացաբար, քի անոր
 հետ մէկ տեղ իր Ճշմարիտ
 Սարմիւր, Զորին, և Աճու-
 ածիւնը՝ մտաւ:

Կ. Ասանկ հրաշալի մեծ Խոր-
 հուրդը կատարելու իշխանու-
 ածիւնը որուն տըճաւ:

պիտ.

պիտ. Ան ընթրիքին մէջ իր Առա-
 քեալներուն, և անոնց ձեռքովը
 ամուկն Քահանայից տըճաւ:

Կ. Անանկ է նէ՛ սրբագործելէն
 առաջ Աշխարքը ի՛նչ է:

պիտ. Պարզ բաղարը է, քի ցորե-
 նէ հաց անխմոր՝ քի առանց մա-
 եայի:

Կ. Ակիհին մէջ սրբագործելէն
 առաջ ի՛նչ կայ:

պիտ. Պարզ գինի որթոյ, քի աս-
 մայի, մէկ քանի կամիլ ըրով:

Կ. Տոն մեր Յի. Ք. Աշխարքին
 ու Քաժակին մէջ ի՛նչպէս կու-
 գայ:

պիտ. Քահանային ըսած սրբա-
 գործութե սք խօսքերուն զօ-
 րութեամբը:

Կ. Ան խօսքերուն զօրութեամբը
 Աշխարքին մէջ ի՛նչ կայ:

պիտ. Հոն Ք. Քի Ճշմարիտ Սար-
 միւր. բայց որովհետեւ աս Սար-

Ի Ը

միւր

մինը կենդանի է, անոր համար՝
հարկաւորապէս Արեան և Հոգ-
ւոյն հետ միացած է. և որով-
հետև աս Սարմինը, Արիւնը,
և Հոգին՝ Աճուածքը հետ միա-
ցած են, անոր համար սրբա-
գործած՝ Աշխարքին մէջը կայ
բոլոր Վս Աճ և Սարդ. Սար-
մինը՝ ան խօսքերուն զօրութիւնը,
և մեկաները զուգընթացաբար,
քի անոր հետ միատեղ:

Կ. Ան խօսքերուն զօրութեամբը
հաճակին մէջը ի՞նչ կայ:

Կ. Ան խօսքերուն զօրութիւնը
հաճակին մէջը Յսի՝ Վսի՛ ճըշ-
մարիտ Արիւնը կայ. և որով-
հետև աս Արիւնը կենդանի
է, անոր համար հարկաւորապէս
Սարմնոյ և Հոգւոյ հետ միա-
ցած է. և որովհետև ինչպէս
վերը ըսի, աս Արիւնը, Սար-
մինը, և Հոգին՝ Աճութեքը հետ
միա-

միացած են, անոր համար հա-
ժակին մէջնալ բոլոր Վս կայ
իբրև Աճ, և իբրև Սարդ. Ա-
րիւնը՝ ան խօսքերուն զօրու-
թեամբը, և մեկաները զուգ-
ընթացաբար, քի անոր հետ
միատեղ:

Կ. Թէ որ մէկը քեզի հարցնե-
լու ըլլար որ՝ սրբագործելն
ետքը՝ Աշխարքին ու հաճակին
մէջը ի՞նչ կայ, ի՞նչ պատաս-
խան կուտայիր:

Կ. Պատասխան կուտայիր՝ Թէ
Աշխարքին մէջ, և Թէ հա-
ժակին մէջ բոլոր Վս կայ
Աճութեքը և Սարդութեքը, քի
իբրև Աճ կատարեալ, և իբրև
Սարդ կատարեալ:

Կ. Անանկ է նէ՛ երկու Վս կայ:

Կ. Չէ. հապա մէկ միայն կայ,
Թէ Աշխարքին մէջը, և Թէ
հաճակին մէջը:

հոյ. Հայր Աճ և Հոգին սբ Աճ
ալ աս Խորհրդոյս մէջն են մի :
ողև. Հրամբերես. վնդն ուր որ
ածային Աճ մը կայ, մեկալ եր-
կուքնալ հոն են :

հոյ. Աճածինն ալ կայ մի :

ողև. Չէ. ոչ Աճածինը և ոչ ու-
րիչ Սբ կայ :

հոյ. Քնի Սարմնոյն հետ հոցը,
և Արեանը հետ գինին կրմնան
մի :

ողև. Չէ. սրբագործելն ետքը
ոչ հաց կայ, և ոչ գինի :

հոյ. Անանկ է նէ՛ ինչո՞ւ համար
առաջ ինչ որ կերևար նէ,
ետքնալ ան կերևայ :

ողև. Ան որ կերևայ կամ կրդպ-
չութ նէ, պատահմունքը կամ
տեսակն է, քի հացին ու գին-
ւոյն երևոյթը :

հոյ. Աս պատահմունքը որն է :

ողև. 'Աշխարքին' ճերմկութիւն է,
կլո.

կարու թիւր, հոսը, համը, և
այն. իսկ Բաժակին՝ գոյնն է,
համը, հոսը, քանակութիւր,
և այն :

հոյ. Աս պատահմունքը ի՞նչ բանի
վրայ կրկնան :

ողև. Ոչնչի վրայ. հապա ինքիւրեր-
նուն Այ ամենակարող հրաշ-
քովը կրկնան :

հոյ. Յո՛ւ Քն Հաղորդութիւն մեջ
կենդանի է՞ թէ մեռած :

ողև. Ինչպէս որ երկինքը Այ Հօր
աջ գին կենդանի է, փառաւոր,
ու յաղթանակող, անանկ ալ
Հաղորդութիւն մեջ :

հոյ. Հապա ինչո՞ւ համար 'Ալը-
խարքին վրայ խաչելութեան
պատկերը կայ :

ողև. Անոր համար որ աս Խոր-
հորդը նաև Տն մերոյ Յնի
Քնի չարչարանաց ու մահուն
յիշատակութիւն մը նէ :

հոյ. Վսմե՞ծ է, թէ պղտիկ չաղորդու թե՛ մեջը:

ողե. Սե՛ծ, ու կատարեալ, ինչպէս որ յաւիտենական չօրը աջ դին է:

հոյ. Ի՞նչպէս կրնայ մէկ մե՛ծ, ու կատարեալ մարդը ասանկ պղտիկ Նշխարքի ու Սասնիկի մէջ սղմիլ:

ողե. Իր ամենակարօղ զօրու թի՛քը:

հոյ. Ինքը՛ Նշխարքի մէջ գալու համար երկինքը թող կուտայ՝ մի:

ողե. Չէ, հապա երկինքը կը մնայ, ու Նշխարքի մէջ կուգայ:

հոյ. Թէ որ Վասնայ մը մահու չափ մեղաց մէջ ըլլայ՝ Պատարագ ըրած ասոնը Յս՝ Վս անոր Նշխարքին ու Բաժակին մէջ կուգայ մի:

ողե. Հրամերես, փոզի ան սի՛ գործքին մէջը, Վահանան Յսի Վսի

Վսի տեղն է. թէպէտ շատ մեծ սրբապղծու թի կընէ:

հոյ. չապա թէ որ աշխարհական մը մահու չափ մեղաց մէջ Սըրբու թիւն առնելու ըլլայ նէ, Յս Վս կաննէ՞ մի:

ողե. Հրամերես, փոզի ան առած Սասնիկին մէջը կայ. բայց շնորքը չի կրնար առնել. մանաւանդ շատ մեծ սրբապղծու թիւն կընէ:

հոյ. Յս Վս Նշխարքին ու Բաժակին մէջը ի՞նչ կերպով կը գտնուի:

ողե. Խորհրդաւոր կերպովն՝ որ մեր մտքէն դուրս է. որովհետեւ բոլոր ինքը՛ բոլոր Նշխարքին ու Բաժակին բովանդակ տեսակին մէջն է. բոլոր ինքը՛ Նշխարքին ամեն մէկ պղտի կտորին, ու Բաժակին տեսակին ամեն մէկ կաթիլին մէջն է:

հց. Թէ որ Վահանան քեզի երկու Սասնիկ տալու ըլլայ նէ, քանի՛ Վս առած կրլաս:

պե. Մի միայն. վսզի մէկ Վս միայն կայ:

հց. Բայց. ան երկուքին որուն մէջը կը գտնուի:

պե. Երկուքին մէջնալ, բայց մէկ միայն է Վս:

հց. Հապա թէ որ Սասնիկը կոտորէ, ու կէսը տալու ըլլայ նէ քեզի, ի՞նչ կուտայ:

պե. Ի՞նչ որ Վսը. վսզի ինչպէս մէկ Սասնիկի մէջ, անանկ ալ անոր ամեն պղտիկ մասին մէջը ամբողջ է Վս:

հց. Եբոր Վահանան Աշխարքը կը կոտորէ, կամ Սասնիկը կոտորելու ըլլայ նէ, ի՞նչ կը կոտորէ:

պե. Միայն անոր պատահմունքը կը կոտորէ, քի կը բաժնէ:

հց. Սրբութի առնելէն ետքը որչափ

չափ ժամանակ Վս իր անձամբ մեր ներսի դին կը մնայ:

պե. Վաւորդիմը, քի չէյրէ կիմը չափ, կամ աւելի, կամ պակաս, մինչև որ մեր ստամոքսին տաքութիւնը տեսակը սպառէ, քի լամբոյնէ:

Եւ հոս տեղը մէյմը մտածէ, թէ որչափ գէշ կընեն անոնք՝ որ Սրբութի Յս Վս առածն ենրնուն պէս, կամ քիչմը անցած ինպէս, ան ատենը ժամէն կեղեն կերթան որ՝ ինչ աղէկ բաներու ըսես նէ՝ Այ հետ առևտուր ընելու պատուհան ժամանակն է. ինչպէս որ սրբութի թերեղան կըսէ:

Անանկ է նէ՝ զիտնաս, որ աս ատենը Սրբութի առնելէն ետքը պէտք է Երկրպագուն ու Հաւատոյ ներգործութի ընես, ու հաստատ հաւատաս՝ որ փա-

ուայ թաղաւորը ներսի դիգ նստերէ . Յուսոյ ներգործութի ընել, և յուսալ որ Յս ինքը զինքը քեզի տալով յաւիտե նական երանութիւնալ, և անոր հասնելու հարկաւոր միջոցներն ալ կուտայ . Սիրոյ ներգործութիւն ընել, ու բոլոր սըրտով, և ամմէն բանէն շատ զՔս սիրել . Առնիրման ներգործութի ընել, ու քու մեղքերուդ քաւութեան համար՝ Որդւոյն Այ արդիւնքը իր յաւիտենական Հօրը նռնիրել, որովհետեւ ինքը զինքը քեզի տալով, իր արդիւնքնալ քեզի կուտայ . ու վերջապէս անամ ներգործութիւնները՝ որ Ած միտքդ կրբերէ՝ ընես :

Սրբութիւն առնելէն առաջ կրնաս Հաւատոյ, Յուսոյ, Սիրոյ, և Օղջման նոյն ներգործութե

ծութիւնները ընել . նաև Խոնարհութիւն, բարի առաջադրութե ներգործութիւնները ընել, փառիագեւոյ թէ որչափ որ կարելի է նէ՝ աղէկ պատրաստութիւն առնես . և որովհետեւ ոչ երբէք պէտք եղածին չափ կրնանք պատրաստորէիլ, անոր համար՝ Սրբոց ունեցած ջերմեռանդութիւնը, և սիւ կոյս Սարիամ Ածածնին խոնարհութիւնը, մայրութիւնը, և սէրը ունենալու փառիագէ, որ արժանի բնակարան մը պատրաստես Քսի՝ որ քեզի պիտի գայ . ու վերջապէս ան ատենը Հոգին սիւ քեզի ինչ որ կազդէ նէ՝ ընես :

Կց . Քսի շնորքը որչափ առեն մեր հետը կրկենայ :

Կց . Արնչե որ մահու չափ մեղքմը գործենք :

հց. Հապա ներելի մեղքը ԵՅ
 Հնորքը կորսնցնել չի տար մի:

դե. Չէ. բայց հողին կը պաղեցը-
 նէ ի սիրոյ, և կամաց կամաց
 մարդը մահու չափ մեղաց մէջ
 կը ձգէ:

հց. Թե որ մէկը առած Սրբու-
 թիւնը բերանը պահէ, և կուլ
 չիտայ, ու բերնին մէջը հատ-
 ցընէ՝ ի՞նչ կընէ:

դե. Ի՞նչնկ ընօզը Սրբութեան
 Հնորքը չի կրնար առնել. վնդն
 Վ.ս՝ չէ թէ Սարմինը բերանը
 առնողին, հասպա ուտողին խոս-
 տացաւ իր Հնորքը:

հց. Թե որ Սրբութե Սասնիկը
 քմաց, քի տամախին կպչի նէ,
 ինչո՞վ պէտք է բաժնել:

դե. Պարկեշտաբար լեզուով, և
 ոչ երբէք ձեռքով:

հց. Օրը քանի անգամ Սրբու-
 թիւն կրնանք առնել:

դե.

դե. Միայն մէկ անգամ: (Եւ մի-
 այն Լատինացոց Վահանա-
 ները Օճնդեան օրը իրեք ան-
 գամ կրնան հաղորդուիլ:)

հց. Սրբութի՛ որ և Հաղորդու-
 թիւն առնելու պատուիրան կայ
 մի:

դե. Հրամարես, անձային պատ-
 ուիրան է, որ մէկուն տարիքը
 հասնի նէ, ու մահուան վտան-
 դի մէջ գանձուելու ըլլայ նէ,
 և շատ անգամ առողջութեան
 մէջնալ՝ պիտի առնէ: Իսկ սք
 Լակեղեցին հրամայերէ որ ամ-
 մէն մարդ գոնէ տարին անգամ
 մը՝ Օտակի սք Հարութե օ-
 րերը իր ժողովոգապետական
 Դամը հաղորդուի: Եւ թէ որ
 մէկը Օտակին օրերը անցընէ
 Սրբութի չառած՝ իր ծուլու-
 թեամբը, կամ առանց ծուլու-
 թե թաղաւորական հարկաւոր
 բա-

բանի մէջ ըլլալով, կամ ճամբան գրտնընկելով,) պարտական է որ, ինչչափ կարելի է նէ՛ շուտով առնէ:

Կց. Քանի՞ տարւան պէտք է Սրբութի առնել:

ՊԽ. Եթոր մէկուն բանականութիւնը կրթացունի, քի աղէկը գէշը կրճանջնայ, և եթոր իր խոստովանահայրը կրսէ:

Կց. Հապա թէ որ մէկը տարիքը առած ըլլայ, ու Սրբութի առած չըլլայ նէ:

ՊԽ. Ընանկ մարդը թող մտածէ, թէ արդեօք իր ծուլութեամբը մի ամենասք Հաղորդութիէն ետ մնացերէ. և թէ որ ասանկ կրտեսնէ զինքը նէ, թող աս մեղքնալ խոստովանի, որ իր ծուլութիւնը Մի անջը մեղաւոր գտնընկերէ:

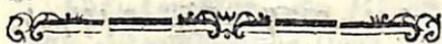
Կց. Ես հրաշարի մեծ սք խորհուրտ հուր-

հուրհին գործքերը որոնք են: Սրբարար շնորքէն՝ ի զատ, որ շատ կամ քիչ՝ ամմէնուն առնելու կարողութեանը չափ կուտայ. նաև ինչ որ մարմննաւոր կերակուրը մեր մարմննոյն կրնէ կամ կուտայ, նոյն գործքերնալ աս խորհուրդը հոգևորապէս մեղի կրնէ և կուտայ, ինչպէս սք Սարգապետները կրսեն: Նախ և առաջ՝ մեզ հոգևոր կենաց մէջ հաստատ կրպահէ, ամմէն մեղքերէն կազատէ և կրպաշտպանէ. մասնաւոր կերպովը մեզ Ք.նի, և իր անդամոցը հետ կըմիացընէ. ամմէն որ մեղ կատարելութեան մէջ կաճեցընէ, թէ որ մեղմէն չի պակսիր նէ. և մեր յարութեը ու յաւիտենական կենացը ստոյգ դրաւականն է, քի փէյը:

Թէպէտ վերը ըսի, թէ որ
 ներգործութիւնները Սբբութի
 առնելէն առաջ ու ետքը կըր-
 նաս ընել, բայց հոս ալ կը-
 սեմ, որ քրիստոնէական Վար-
 դապետութիւն կարգան, որ Սբբ-
 բութի առնելէն առաջ մտա-
 ծելու և ետքը ընելու գլխաւոր
 բաները կըսորվեցնէ: Եւ աս
 քրիստոնէական Վարդապետու-
 թիւնը կըյանձնեմ քեզի, որ
 միշտ ձեռքէդ չեձգես, թէ որ
 չես գիտեր նէ՝ սորվելու հա-
 մար, կամ թէ որ սորված ես
 նէ՝ ազէկ հասկընալու ու չե
 մոռնալու համար, կամ չեգիտ-
 ցողի սորվեցնելու համար: Եւ
 աս ալ կըյանձնեմ որ քու հո-
 գիդ կըսիրեսնէ, Տօն օրերը ուր
 որ քրիստոնէական Վարդապե-
 տութիւն կըլլայ նէ՝ երթաս,
 սորվեցնելու, կամ սորվելու,
 և

և կամ մեկնութիւն մտիկ ընե-
 լու համար. որովհետև քրիս-
 տոնէական Վարդապետութիւն
 է որ պիտի սորվեցնէ քեզի
 բարի քրիստոնէի պէս ապրիլ
 ու մեռնիլ. Եւ իր շնորքը վրայ-
 էգ պակաս չընէ:

Ներգրութիւն շաւարայ :

Լճ իմ, զիմ ճշմարտութիւնս զառ ՚ի քէն յայտնեալս Եկեղեցւոյ քում սյջ հաւատամ հաստատութիւն : Եւ զլիաւորարար հաւատամ, զի դու միայն ես Լճ ճշմարտ՝ յերիս անձինս, շայր, Արդի, և շողի սք : շաւատամ, զի երկրորդ Լճն, քի Արդին Լճ մարդ եղեալ չարչարեցաւ, մեռաւ, յարեաւ, և համբարձաւ յերկինս, ուստի դալոցէ ՚ի դատել զիմ մարդիկ : Եւ որոց զբարիս գործեալ իցին՝ տալ զյաւիտենական փաստ Երբայտութե երկնից, և որոց զչար արարեալ զյաւիտենական տանջանս դժոխոց : Օպայտիկ և զայլ իմ ճշմարտութիւնս՝ զորս հաւատք առաջի առնեն,

նեն, այնպիսի հաստատութեամբ հաւատամ, մինչև պատրաստ եմ ՚ի պաշտպանութի նց և զկեանս իմ տալ . զի դու սոացեր, որ ես դերագոյն և անխալ ճշմարտութիւն, և Տէր ամենեցուն :

Ներգրութիւն Յոսայ :

Լճ իմ, ՚ի քեղ յուսամ, զի ամենակալ ես, և ողորմած, և հաւատարիմ ՚ի խոստմունս քո : Եւ եթէ լի տոճեալ քոց շնորհաց զբարիս գործեցից, յուսամ գտանել՝ արդեամբ չարչարանաց Տն մերոյ Յնի Վնի՝ զթողութի մեղաց իմոց, և ստանալ զիմ օգնութիւն քո՝ որ ինձ հարկաւոր են : Եւ մանաւանդ յուսամ, և խնդրեմ ՚ի քէն զվերջնական շնորհարարի մահոճան, զի յախտենական փրկութե արժանի եղէց :

Ներ-

Ներգործութիւն Սիրոյ որ առ ԱՃ :

ԱՃ իմ, բազում ողորմութիւն և բարերարութիւն քո որ առ իս' պարտաւորեն զես խոստովանել զանսահման բարութիւն քո : Եւ զի դու ըստ ինքեան անսահման բարի ես . վնայնորիկ 'ի վեր քան զամ ինչ սիրեմ զքեզ 'ի բոլոր սրտէ իմմէ : Եւ կամիմ մանաւանդ մեռանել, քան վշտացուցանել զքեզ . կամիմ ևս' զի ամ գործք իմ և բանք' ուղղեցցին 'ի հաճոյս քո : Եւ վն սիրոյ քո կամիմ սիրել և զընկերն իմ իբրև զանձն իմ :

Ներգործութիւն Օղբան' յառաջ եկեալ 'ի Սիրոյ որ առ ԱՃ :

ԱՃ իմ, խոստովանիմ, զի դու ըստ ինքեան անսահման բարի ես, և

և զի դու ինքն ես ճշմարիտ, միակ, և ծայրագոյն բարութիւն . վնայսորիկ սիրեմ զքեզ 'ի բոլոր սրտէ իմմէ 'ի վեր քան զամ բարի : Եւ քանզի յանցեալ ժամանակս իմ փոխանակ սիրելոյ' ա' նարգեցի զքեզ մեղօք իմովք . վն զղջամ յամ սրտէ իմմէ, զի 'ի զայրացումն ածի զանսահման բարութիւն քո, որ արժանի է ծայրագոյն սիրոյ : Յառաջագրեմ այսուհետև սիրել զքեզ, հեռզանդել քեզ, և մանաւանդ մեռանել քան բարկացուցանել զքեզ մահու չափ մեղօք : Կամիմ խոստովանիլ փութով : Եւ օգնութիւն քով յառաջագրեմ փախչել ևս . ե'ի կամաւոր ներելի մեղաց :

Եւ ին՝ Ներգործութիւն զճանն :

Յաւիմ տէր իմ Յն Վն յամ սրտէ իմնէ, զի վշտացուցի զքեզ, ցաւիմ՝ ոչ վն դժոխոց՝ որում արժանի եղէ, և ոչ վն Արքայութեանն՝ զոր կորուսի, այլ զի մեղօք իմովք անարգեցի զքեզ Ածդ իմ՝ զարժանիդ ամ պատուոց: Կամէի արդ մեռանել բիւրիցս՝ քան վշտացուցանել երբէք զքեզ, և կամիմ այսուհետև մանաւանդ մեռանել՝ քան զայրացուցանել զքեզ, և յառաջագրեմ՝ զի որչափ հնար է՝ փութով խոստովանեցայց:

ՅԵ

ՅՆԻՆԼՈՒՆՈ՝ :

Երբ

սուսք Զողին, վն մաղկելոյ
զնորհս:

Եկ սուրբ Զողի՝ ստեղծող էից, յայց ել մշտաց՝ քոց ծառայից, և վերնական՝ շնորհօք քո լինց, ըզքո ստեղծեալ՝ սիրտ բոլորից: Սընխթարիչդ՝ յամենայնի, և Բարձրելոյն՝ պարգև բարի, աղբիւր կենաց՝ հուր կենդանի, սէր և օծումն՝ իմանալի: Դու

Դու եօթնարփեան՝ շնորհք

վերին,

մասն հայրական՝ աջոյ ձեռին.
դու աւետիք՝ Հօր բարձրելոյ,
որ տաս բարբառ՝ ըս բերանոյ:

Սառեա՛ ըզլոյս՝ ի զգայարանս,
հեղ ըզսիրոյ՝ քո ըզհոսանս.
զտըկարուծի՛ մարմնոյ մերոյ,
միշտ զօրուծի՛ քո ամրացո՛:

Դ բաց վանեա՛ զթըշնամուծիւն,
և պարգևեա՛ զխաղաղուծիւն.
զե քե յաւէտ՝ առաջնորդեալ,
առ՝ ի չարեաց՝ լիցոյք զերծեալ:

Տուր ճանաչել՝ մեզ քե ըզհայր,
և զՍիածինն՝ իւր հաւատար.
և յերկոցունց՝ զհօգիդ բղնեալ.
յամ՝ ժամ՝ սերտ հաւատալ:

Փառքք պատիւ՝ Հօր Մատուծոյ,
և Սիածնի՛ յարուցելոյ.
Հոգւոյդ սրբոյ՝ մըխիթարչի,
այժմ՝ և յաւէտ՝ անլըռելի:

Ամէն:

Հե-

Հետեակ:

Ս՛կ շնորհաբաշխ՝ ո՛վ սք Հոգի,
և առաքեա՛ յերկնից անտի,
ըզճառագայթդ՝ անճառելի:

Ս՛կ խնամակալ՝ հայր աղքատաց,
պարգևատու՝ ձրոց շնորհաց,
և լուսատու՝ մարդկան մտաց:

Ս՛կ շնորհաբաշխ. ևն:

Սընխիթարիչդ՝ յամենայնի,
հոգւոց մերոց՝ հիւր ցանկալի,
զովացուցի՛ և բերկրալի:

Ս՛կ շնորհաբաշխ. ևն:

Դու ես հանգիստ՝ աշխատելոց,
խաղաղարար՝ խրոպիւնոց,
և խնդուծի՛ յողբ և ի կոծ:

Ս՛կ շնորհաբաշխ. ևն:

Ք՛վ անմատոյց՝ լոյս երկնային,
լուսաւորեա՛ լուսով քոյն,
հաւատացեալս՝ քում փառակ-

ցին:

Ս՛կ շնորհաբաշխ. ևն:

Դ D Քանղե

Բանդի առանց՝ քոյդ օգնութե՛ս,
ոչինչ կարէ՛ յազգի մարդկան՝
գու անվընաս՝ կամ շահեկան:

Ե՛կ շնորհաբաշխ . ևն:

Օգղտեղութի՛ ջնջեալ մաքրեա՛յ,
պարտեալ հոգիս՝ դու ոռոգեա՛յ,
զհի՛ւանդութի՛ մեր փարատեա՛ն:

Ե՛կ շնորհաբաշխ . ևն:

Բղխտացեալ՝ սիրտ կակղացո՛ւ,
ըզցրտացեալն՝ անդրէն ջեռո՛ւ,
ըզգնացս ուղղեա՛՛ի հաճոյս քո:

Ե՛կ շնորհաբաշխ . ևն:

Օհաւատացեալ՝ և քո ծաւայ,
որ՛ի քեզ Տէր՝ միայն յուսայ,
եօթնեակ շնորհօք՝ քո զարգա-

րեա՛ն:

Ե՛կ շնորհաբաշխ . ևն:

Տա՛ւր դյաղմանակ՝ գործոց բա-

րեաց՝

և պարգևեա՛ն՝ զերս փրկանաց,
ըզննդութիսն՝ անանց փառաց:

Ե՛կ շնորհաբաշխ . ևն:

Ըմեն: Սրբա-

Սրբապան Պատն Պիոս վեցերորդ՝
Հոգւոյն սբայ պարգեւները Բողբ
Եկեղեցւոյն զայս խնդրելու համար,
՚ի 26 Մայիսի 1796ին, ամեն Հա-

տարացեալներուն՝ որ օրը մէկ ան-

գամ, իմ շար անգամ Ե՛կ սբ Հո-

գի՛ Երգը, իմ Ե՛կ շնորհաբաշխ՝

Հեթանոսներէն ստորաշնորհաբաշխ Սրբո-

ւիւն տառած, քրիստոնէացի շնորհաց

մաքանութիւն, հերկարիտութեանց

ընթան, և Սծր մերոյ սբ Եկեղեց-

ւոյ Բարխուդայանի՝ աղջիկ բնեւո-

գրեմանի՝ ըսեն նէ, ՚ի հարնջեանաւորս

Լեւոնապար Երեսուցիւն շնորհեց

պարւոյն ամեն ամբար: Այլև Դոյն
զընացեալ Հատարացեալներուն՝
որ Հոգեգալութեան օրերը: և իր
Թեթօրէս ըսեն վերի Երգը, իմ
Հեթանոսներէն անգաման 300
օրան, ու արարացն մէկալ օրերը
ամեն անգաման 100 օրան: Եւ
բողբութիւն շնորհեց: Եւ տա Եկեղեց

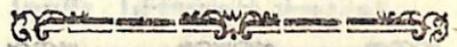
րագոյն և յախտնական հովոճին
հողոց , առ ՚ի վայելել զնա և ՚ի
սիրել յաւեժաբար . որ ընդ չօր
և ընդ սիյ չողոյն կենդանի է և
Թագաւորէ ՚ի յախտնան յախ-
տնից . Ըմն :

Չայր մեր , Ողջոյն , և
Փառք չօր :

Սրբապան Պատն Պետս վեցերորդ՝
'ի 28 Յուլիս 1778ին , սս Լ-
ղջեր՝ չայր մեր , Ողջոյն , Փառք
չօրովք գոնի օրը մէկ անգամ ան-
մէն պըմացեալ արարով բարոյներուն
հարիւր օրճան ներարդւնէ շնորհեց
'ի ճշունջնաւորս : Ըմնապէս ան-
մէն չաւարացեալներուն՝ որ ՍԲ
Պետրոսի և Պողոսի քօնին , իսկ
անիկ տաւրի ինն տուր , իսկ անիկ
երբի ուն տուր մըլը՝ խոսարովանոժ
ու ջերմեամարտւնէ Սրբունէ տ-
տած , սս Սրբերուն յամբ , իսկ

է

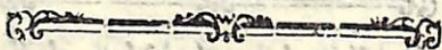
երէնց անտնը շինած Խոսարանը
տաւը սս արջերը բուն , ու զն
երջանիտւնէ Սօր մերց սԲ Լ՛իկ-
ղջայ , և բար պիտան արքայան
Պատնի Լ՛յ արջեր ընեն նէ , Լ իտ-
խարար Լ՛երարտւնէ շնորհեց ՚ի ճշ-
ունջնաւորս :

Գովեալ և բարեբանեալ լիցի
սք և անային Խորհուրդն
Չաղորդութի :

Երոն արքայան Պատն Պետս վեց-
երորդ՝ 'ի 24 Սեպտեմբ 1776ին , սս
խարճ Լ՛ղջեր՝ գոնի արարանց պըլա-
ցեալ , օրը մէկ անգամ բարոյներուն՝
հարիւր օրճան ներարդւնէ շնորհեց :
Լ՛ն՝ Սմարտնց և Լ՛ջնան քօնին
(այսինքն՝ Սկալ Քանայրդին) ունէ
օրը , ու արարոյն անմէն չեժ շաւե-
լէ օրը երէտ անգամ բարոյներուն

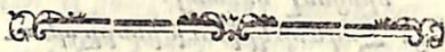
Երեւ հարիւր օրճան՝ Մերոյոս-Լէ
 շնորհեց : Իսկ ո՛վ որ ամբար ամեն
 օր բնէ, և յի անգամ խոսարովանի
 ու Սրբոս-Լէ ասանէ, ու սԷ Լիւ-
 դեց-ոյ պէտք էրոճ Բանիւրոսն հա-
 մար, բար պիտան ծայրագոյն Ք. օս-
 հանայապետին՝ աղօլիս ընէ նէ, Լիւ-
 իարար Մերոյոս-Լէ իմաստբի :

Մի՛ սք՛ սք՛ ար զօրու թեց, լի են
 երկինք և երկիր փառք քո .
 փառք Հօր, փառք Արդ-
 ւոյ, փառք Հոգւոյն
 սրբ. ամէն :

Սրբազան Պատրն Աղէմեա չարեւ-
 րասաներորդ ՚Ի 6 Յոսնիսի 1769ին,
 և ՚Ի 20 Յոսնիսի 1770ին, ամեն
 արարանց պընայեալ աս երեւարբեանք
 բնեղով ամենասԷ Երրորդոս-Լէ Գո-
 ժող սրխարանեայ Հաւարայեալնէ-
 բոսն՝

բոսն՝ օրը հարիւր օրճան՝ Մերո-
 յոս-Լէն գրաս : Լիւ իրալի օրերը .
 ու ամենասԷ Երրորդոս-Լէ օրը, և
 եր Ոս-Լարեւը երեւ անգամ իարե-
 նան շատարբիւ աս Մերոյոս-Լէն :
 Իսկ աննոց՝ որ ամբար ամեն օր
 ինէն, ու ամսոսն յի օրը խոս-
 արովանի և Սրբոս-Լէ ասանէն Լիւ-
 իարար Մերոյոս-Լէ շնորհեց :

ՄԷ Փիլիպպոս Մերիին՝

Իբ հոգեւոր պատկառելի պընած
 Խրատները :

1. Երանի ձեզի որդեակք, որ
 բարեգ օրճու լի ընելու ատն
 ունիք :
2. Քանայու ատնէ Է. Գզի
 D 5. Երրորդ Լիւ-

Արքայութիւնը ծուլերուն ք
թէմպէններուն համար չէ:

3. Ուրան կեցիք որդեակք, խղ-
ճահարութի և արտմութիւն
չեմ ուզեր. հերիք է որ մեղք
չի գործէք:

4. Չափե դուրս կամ գէշ ու-
բախուէ փախիք, վնդն գըտ-
նընած քիչ բարիքնալ կոր-
սընցնել կուտայ:

5. Ըողևոր կրթութիւնները պէտ-
քը չէ թող տալ. բայց թէ
որ զբօսանք երթալուզէքնէ,
առաջ պէտք է մտնէք կատա-
րել, և անկից ետքը երթալ:

6. Հատարութիւններով մի բեռ-
նաւորիք, քիչ ըրէք, բայց
միշտ ըրէք:

7. Չորս օրոճան մէջն սք ըլլալ
պէտքը չէ ուղել. վնդն կա-
տարելութիւնը մեծ աշխատան-
քով ու կամաց կամաց կը-
վայստրիւի:

8.

8. Մի ուզէք ուրիշին հողևոր
վարպետ ըլլալ, և ուրիշները
աղէկի դարձնել. դուք զձեզ
կառավարելու նայեցէք:

9. Որդեակք, պղտիկ բաներու
մէջ ձեր կամքը մեղուցէք,
զձեզ մահացուցէք, որ մեծ
բաներու մէջ դիւրաւ կարենաք
մահացուցանել:

10. Մի իճակ, քիչ ըլլալը որու
չելու համար ժամանակ, խոր-
հուրդ, և աղօթք պէտք է:

11. Ողջատհարութի պահելու հա-
մար շատ մեծ օգուտ է ամ-
մէն մտածմունքը շուտով խոս-
տովանահօրը յայտնել:

12. Սարմինը փափկութեամբ մի
սնուցանէք. փախէք չար ըն-
կերներէն և գէշ խօսքերէն:

13. Կատարիութիւնը զոչը կեցիք,
(քիչ պօշ մի կենաք,) մանա-
ւանդ կերպիւրէն ետքը. վնդն

D 6

սա

- առտանան ան ատենը աւելի
փորձութի կըբերէ :
14. Մէկզմէկու մի դպչիք, և ոչ
կատակաւ, իմ շախայով. և
մինակ մինակ մէկ տեղ մի
կենայք :
15. Կանանց հետ մի ընտանե-
նայք, թէև ձեզի ազգական
ըլլան :
16. Դուք ձեզի մի հաւատաք,
որչափ որ զձեզ փորձած ըլ-
լայք. բայց ամէն առիթնե-
րէն փախիք :
17. Խոնարհ եղիք, ու վար ըլ-
լալէն մի խպիւիք, վնջի մայ-
րութե ճշմարիտ պահապանը
խոնարհութիւն է :
18. Շուտ շուտ խոստովանեցէք,
գոնէ ութը օրը մէյրը. և Սըր-
բութի առնելը՝ խոստովանա-
հօրերնուդ հարցուցէք :
19. Ա՛ծածնայ ջերմեանդ եղիք,
վնջի

- վնջի Աստուծմէ շնորհք առ-
նելու աղէկ միջոցը աս է :
20. Խոստովանահայր չընտրած,
Ա՛յ յանձնեցէք զձեզ. բայց
ընտրելէն ետքը դիւրաւ մի
փոխէք առանց արդար պատ-
ճառի :
21. Խոստովանած ատեննիդ ա-
ռաջ մեծ մեղքերնիդ ըսէք,
որպէսզի չըլլայ թէ վերջը սա-
տանան զձեզ փորձէ անոնք
պահելու համար :
22. Միշտ խորհուրդ հարցուցէք
ձեր հոգևոր հօրը. և ամէն
նուն աղօթք ապսպրեցէք ձե-
զի համար :
23. Ա՛մէն բանի մէջ, ու ամ-
մէն բանի համար դուք զձեզ
ձեր գլխաւորներուն ձեռքը
տո՛ւէք. վնջի կատարելութի
վաստրկելու կարճ ճամբան
հասղանդութիւն է :

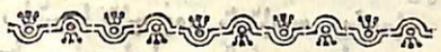
24. Միշտ անթմբ ըրէք ՄՅ, որ
ձեզի յարատեւութե պարգև
տայ, (իմ շնորհք տայ՝ որ ա-
ղէկ բանմը սկսիք նե, մէյմը-
նաւ թող չի տար:)

25. Վճանացէք որ միշտ զՄԾ ձեր
աչքին առջևը ունենաք:

26. Երբ որ մէկը ձեր պակասութիւնը
կըզրուցէ նե, գուք զձեզ մի
ջատագովէք, իմ փառք մի հա-
նէք. ու նայեցէք որ ձեր գո-
վութեանը վերաբերեալ բա-
նէր չի խօսիք, և ոչ կատա-
կաւ, իմ շահայով:

27. Արդեակք, սրց Վարքը կար-
դացէք, Քարոզներ մտիկ
ըւէք, աղօթքե և ուրիշ հո-
գևոր կրթութիւններե ետ մի
կենաք. վրդի ասոնք շատ հա-
ճոյ են ՄՅ:

Պահպանել Որբեգրայ՝ սԷ Կոյ
Սորեան, Բարեխօսեալ
ՏԷ ԼԷ ԴԷ: Կերպ

Կերպ սպասաւորութե Թիւ Պատարագի:

Բարեւր, այսինքն Սասնաորը՝
Եբոր Սարշամիւր, Շարիւր, և
ուրիշ Օգեւորները ինչպայ՝ Քա-
հանային պիտի ըսէ. Եւ ևս խա-
ղաղութե զՏէր աղաչեսցուք,
ընկալ կեցո՛ և ողորմեա՛:

Քահանան ամէն Օգեւորները
հագնելէն ետքը, Բարեւր իւ-
պագիւ Քահանային աջ, և
Խորհրդարարբարբ յեւոր խառնէ,
ու Քահանային առջևէն Խո-
րանը իբրևայ. և հոն հասած
արեւոր Քահանային աջ կողմը
այսինքն սաղ գին իլլենայ, ու-
անոր հետ երջարագութիւնէ. և
Խորհրդարարբարբ Սեղանին յաի
կողմը,

հոգիս, այսինքն սօղ պին հոգին,
 ու երբ իմերը ինչպե՛ս,
 Բահանային յառն հոգիս, այսինքն
 սօղ պին ինչպե՛ս:

Քահանան եկող իսկ: Աւ քն
 սրբուհոյ:

Իսկ ինչպե՛ս արարանքն: Աքզլ՝ ծա-
 ծինն և զամ՝ Աքս բարեխօս
 արասցուք առ Հայր՝ ի յերկինս,
 զի կամեցեալ ողորմեսցի, և
 գթացեալ կեցուցէ զարարածս
 իւր. ամենակալ Տր Ա՛ճ մեր
 կեցո՛ւ և ողորմեա՛:

Ի. Ընկալ Տր զաղաչանս մեր:
 Գ. Ողորմեսցի բեզ Ա՛ճ հզօրն,
 և թողուի շնորհեսցէ ամ յան-
 ցանաց քոց, անցելոյն, և այժ-
 մոյս, և յառաջակայէն փրկե-
 ցէ զբեզ, և հաստատեսցէ
 յամ գործս բարիս, և հան-
 գուցէ զբեզ ՚ի հանդերձեալ
 կեանս:

Ա՛մէն:

Ի. Ա՛մէն: Ազատեսցէ և զճեզ:

Գ. Ա՛մէն: Յիշեսցէր զմեզ ա-
 ոաջի անմահ գառին Ա՛յ:

Ի. Յիշեալ լիջիք: Եւ երբ

Ստից առաջի:

Գ. Դատ արա ինձ Ա՛ճ, և ի-
 րաւ արա ինձ ՚ի դատաստանի ի-
 մում:

Ի. Յազգէ՛ որ ոչ է սք:

Գ. Գու Ա՛ճ հզօրիչ իմ ես.
 ընդէ՛ր մոռացար զիս. ընդէ՛ր
 արտում գնամ ես ՚ի նեղել
 թշնամոյ իմոյ:

Ի. Առաքեալ Տր զոյս քո:

Գ. Ստից առաջի սեղանոյ Ա՛յ
 առ Ա՛ճ. որ ուրախ առնէ զման-
 կու թիւն իմ:

Ի. Խոստովան եղէց բեզ:

Գ. Արդ՝ ընդէ՛ր արտում ես
 անձն իմ. կամ ընդէ՛ր խոռվե-
 զիս. յուսա՛ առ Ա՛ճ, խոստո-
 վանեա՛ նմա, փրկիչ երեսաց
 իմոց Ա՛ճ է: Փառք

ԺԿ. Փառք շօր, և Որդւոյ, և :
 ԳԿ. Այժմ և միշտ՝ և յաւիտեանս յաւիտենից. ամէն : Եւ ևս խաղաղութեան զՏն աղաչեսցուք : Օրհնեսցուք զայր Տն մերոյ Յօի Քօի. որ արժանի արար զմեզ կալ ՚ի տեղւոջ փառաբանութեան, և երգել զերգս հոգևորս. ամենակալ Տն Աճ մեր կեցո՛ւ և ողորմեա՛ն :

Եբարձրահանան ձեր կեղև, Ղազիրը կեղևայ ժամանոցները, այսինքն Բաժնոմանները խառնել, ու ալ յետոսը նախ գինին, և ետքը զորը խառայ ըսելով. Եւ ևս խաղաղութեան զՏն աղաչեսցուք, ընկալ կեցո՛ւ :

Ետքը ժամանոցները րեղը կրենել, ու կեղևայ առաջն րեղը՝ Քառհանային յախ իողմը կրեգի : Քառհանային ժամանաբար ըմպուցած արեղիք՝

Եւ

ԳԿ. Եւ ևս խաղաղութեան զՏն աղաչեսցուք :

ԺԿ. Տն ողորմեա՛ն. օրհնութի և փառք : Խաղաղութի ամե :

ԳԿ. Եւ ընդ հոգւոյդ քում :
 ԺԿ. Այ երկրպագեսցուք :

ԳԿ. Առաջի քոյ Տէր :
 ԺԿ. Աղբէրին ձերքը կրեա : Օ եքո է կարողութի և զօրութի :

ԳԿ. Պոսոխումե. Սբ Աճ, սբ և հզօր, սբ և անմահ, ողորմեաց մեզ : Սբ Աճ, սբ և հզօր, սբ և անմահ, ողորմեաց մեզ : Սբ Աճ, սբ և հզօր, սբ և անմահ, ողորմեաց մեզ :

ԺԿ. Գերբը կրեմպունել նել,

ԳԿ. Ալէլուիա, ալէլուիա, ալէլուիա : Եւ խորհրտարեորը խառնել Քառհանային յախ իողմը կրեերել. ու կրե (Օրթի. և ինչը ալքին կեղևայ :

ԺԿ. Խաղաղութի ամենեսցուն :

Եւ

ԳՊ. Եւ ընդ հոգւոյդ քու՛մ :
Երկիւղածութի՛ն չա՛ւարտէք :

ԺԿ. Սրբոյ Եւեոտարանիս որ ըստ :

ԳՊ. Փառք քեզ Տի՛ն Ե՛ձ մեր :

Պատխու՛մք : Եսէ Ե՛ձ :

ԺԿ. Եւեոտարանը կը շնորհի ձե՛,

ԳՊ. Փառք քեզ Տի՛ն Ե՛ձ մեր :

ԺԿ. Հասարակին երջը կըսէ :

Խաղաղութի՛ն ամենեցուն :

ԳՊ. Եւ ընդ հոգւոյդ քու՛մ :

ԺԿ. Ե՛ձ երկրպագեցուք :

ԳՊ. Եւաջի քո Տէր :

ԺԿ. Եթոր կըսեն. Օրհնեալ Տի՛ն
մեր Յի՛ս Բն :

ԳՊ. Օրհնեալ Տի՛ն :

ԺԿ. Տի՛ն Ե՛ձ օրհնեցել զամենեւ
սեանսդ :

ԳՊ. Եւն : Եւ ընդ հոգւոյդ
քու՛մ :

Բանաստեան եթոր Սկզբ կըսու
նայ ձե՛, Գրեցել կըսէ յեոտայը
Ընդ խորոյ :

Խա

ԺԿ. Խաղաղութի՛ն ամենեցուն :

ԳՊ. Եւ ընդ հոգւոյդ քու՛մ :

ԺԿ. Ե՛ձ երկրպագեցուք :

ԳՊ. Եւաջի քո Տի՛ն :

ԺԿ. Ողջն սուք միմեանց :

ԳՊ. Եւ ի մեջ մեր յայտնեացի .
որ էնն Ե՛ձ աստ բազմեացի :

Խաղաղութի՛ն ձայն հնչեցաւ ,

սի ողջնիս հրաման տո՛ւաւ ,
Թշնամութի՛ն հեռացաւ . սէր

ընդ հանուրս սիւսեցաւ : Երդ
պաշտօնեայք բարձեալ զձայն ,

տուք օրհնութի՛ն ի մի բերան ,
միասնական անութենն , որում

սրովբէքն են սրբարան :

ԺԿ. Ե՛ձի կացցուք :

ԳՊ. Եւ քեզ Ե՛ձ :

ԺԿ. Պատարագ Բն մատչի :

ԳՊ. Ողորմուի՛ր , և խաղաղութի՛ն ,
և պատարագ օրհնութի՛ն :

ԺԿ. Եւորհք , սէր , և անային :

ԳՊ. Եւն : Եւ ընդ հոգւոյդ
քու՛մ :

Ի

ԺԿ. Դ վեր ընծայեցուցէք զմիտս :
ԳՊ. Ունիմք առ քեզ Տր ամեն
նակալ :

ԺԿ. Լը գոհացարուք զՏնէ :

ԳՊ. Արժան և իրաւ :

Քահանային ՄԷ սԷ ըսած ալ

տէնը, գողերը զանգալը իբեւ ան-

գամ իրարնէ : Քահանան Մեք

կերէք, և Արբէք 'ի սմանէ

լըսէ նէ, գողերը Ամէն զըսէ .

և զանգալ իրարնէ :

ԺԿ. Լը զքոյսի քոյոցս քեզ մատու :

ԳՊ. Տնայի օրհնեալ ես Տր, օրհ-

նեմք զքեզ . գովեմք զքեզ .

գոհանամք զքէն : աղաչեմք

զքեզ Տր Աճ մեր :

ԺԿ. Խաղաղութի ամենեցուն :

ԳՊ. Լը ընդ հոգւոյդ քում :

ԺԿ. Այ երկրպագեցուք :

ԳՊ. Առաջի քո Տեր :

ԺԿ. Ող զև եղցի սա ամենեցուն :

ԳՊ. Ամէն :

Ընդ

ԺԿ. Ընդ որս և մեզ այց արասցես :

ԳՊ. Յիշեա՛ տր և ողորմես :

ԺԿ. Աճածնին սիյ կուսին :

ԳՊ. Յիշեա՛ տր և ողորմես :

ԺԿ. Լըս առաւել շորբաղան Պապն

մեր :

ԳՊ. Շնորհեա՛ Տր և ողորմես :

ԺԿ. Լը եղցի ողորմութի :

ԳՊ. Ամէն : Լը ի հոգւոյդ քում :

ԺԿ. Լը տուր մեզ համարձակա-

ձայն :

ԳՊ. Հայր մեր, թնչե՛ այլ իր-

կեա՛ զմեզ 'ի չարէ :

ԺԿ. Օր քո է ար . Խաղաղութի :

ԳՊ. Լը ընդ հոգւոյդ քում :

ԺԿ. Այ երկրպագեցուք :

ԳՊ. Առաջի քո Տր :

ԺԿ. Կըսուե՛ և իսէ նէ Քսիւ

Յիւն :

ԳՊ. Պոսխումէ . և զանգալը

Տնայի իրարնէ :

ԺԿ. Դ սրբութի ՍԷց :

Օտն

Գրող. Չանգակի իւրարնէ ու իւրե
Սիւսյն սք, միսյն օր, ՅՍ ԲՍ
'ի փառս ԱՅ չօր :

Իհ. Օրհնեալ չայր սք Աճ ճըշ-
մարիտ :

Գրող. Աճն :

Իհ. Օրհնեալ Որդիդ սք Աճ ճըշ-
մարիտ :

Գրող. Աճն :

Իհ. Օրհնեալ չողիդ սք Աճ ճըշ-
մարիտ :

Գրող. Աճն իւրե, ու զանգակի իւ-
րարնէ :

Իհ. Օրհնութի և փառք հօր և :

Գրող. Աճն. չայր սք, Որդիդ
սք, չողիդ սք, օրհնութի և
փառք չօր և Որդւոյ և չող-
ւոյն սիյ, այժմ և միշտ և
յաւիտեանս յաւիտենից. Աճն :

Քրտհանան էբոր իւրարանայ յա-
ղօլըրեան, և' ի սք'ի սք իւրե նէ'
Գրողը չի՛նք զանգակի իւրարնէ .

ու երբք իւրե : Օրհնեալ է Աճ :
Իհ. Ալ սք Արիւն քո'ի քաւուրի :

Գրող. Աճն իւրե, և մէկը զան-
գակի իւրարնէ, ու Քահանայն
Յեւքը գիւնի ըսք իւրարայ, և
երբք Խորհրտարեբրը աջ գիւն
իւրարնի, ու ինքը յան գիւն իւր-
ւայ :

Իհ. Որ օրհնես զայնոսիկը՝ ըն-
ցնէ նէ :

Գրող. Իրեք անգամ իւրե, Եղեցի ա-
նուն Տն օրհնեալ յայսմհետէ
մինչև յաւիտեան :

Իհ. Կատարումն օրինաց և մար-
գարէից :

Գրող. Աճն. Օրհնեցից դՏի յամ
ժամ, յամ ժամ օրհնութի
նր'ի բերան իմ :

Իհ. Օրհնեալ եղբրուք :

Գրող. Աճն :

Իհ. Խաղաղութի ամենեցուն :

Գրող. Ալ ընդ հողւոյդ քում : Եր-
կիւն

կիւղածութիւն լուարոնք օ

ճ. Սրբոյ Աւետարանիս որ ըստ օ

Գրք. Փառք քեզ Տիւ Աճ մեր օ

Պատկոտմէ : Ասէ Աճ :

ճ. Աւետարանիւ կուստից շէ օ

Գրք. Փառք քեզ Տիւ Աճ մեր :

Սիւսաչենս աղաչեացուք զՏիւ զե

սովաւ փրկեսցէ զմեզ 'ի մեղաց օ

և կեցուսցէ շնորհիւ ողորմու

թեան իւրոյ. ամենակալ Տիւ

Աճ մեր կեցո՛ւ և ողորմեա՛ :

ճ. Պահպանեան զփորձուրդսքո՛ :

Արար Գրիբը կուստիւ խորհր

դարեարը, և Քահանայնն աւ

Ընը կընի, ու մէկ արեղ կու

Գտն Աւետարաննը, այսինքն օ

Պահպանը :

